

ærede Taler sammenlignede Tjenestetyendets Forhold med Forholdet i Armeen, og i denne Retning fremsførte adskillige Paastaande, hvoraf han ligeledes drog adskillige Slutninger, saa er det ikke her Stedet at gaae nærmere ind derpaa; jeg skal kun svare ham, at jeg paa det Bestemteste maa modsigte baade de Paastaande, han fremsførte, og de Slutninger, han uddrog deraf, uden at jeg loyrligt anseer det for rigtigt her at gaae nærmere ind paa Drostelsen af dette temmelig uvedkommende Spørgsmaal.

Møe: Der er her paany talt om forskjellige Arter af Liberalitet, hvilken den ærede Forslagsstiller har villet inddele i to Classer, dem, som fordre Frihed for sig, og dem, som fordre, at Humanitetsprincippet ogsaa skal anvendes paa alle Andre. Jeg kan ikke erkjende Rigtigheden af denne Inddeling overhovedet. Jeg benægter, at der er meer end eet Slags Liberalitet, den, som vil have Friheden gennemført for Alle. Jeg kan derfor ingenlunde ansee den at staae paa en liberal Side, som i dette eller i ethvert Tilfælde, hvor det gjælder om at befrie en anden Samfundsklasse for et Tryk, ikke tilstrækkeligen stræber at faae dette hævet. Man har løseligen henkastet den Paastand, at der ikke var nogen Trang til at faae denne Lov indført; men man har aldeles ikke begrundet Rigtigheden af en saadan Paastand. For at gjøre den gjældende, maatte man vistnok nærmest søge hen til de Classer i Samfundet, som jo ikke ere personligt repræsenterede her i Salen, og som er dem, der befindes sig under det Tryk, der her omhandles. Det er fra dem, man egentligt skulde høre det rette Vidnesbyrd i Sagen. — Jeg har ellers ikke til Hensigt at udtale mig vidtløftigen i Sagen efter hvad der er fremkommet, siden jeg indskrev mit Navn, og navnlig efter hvad der er udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad); men der er dog en enkelt Uttring, jeg skal tillade mig at henvende til dette Forslags Modstandere her i Salen, naar det navnlig af disse er blevet fremsført, at Forslaget, saaledes som det her er fremkommet, er ubetimeligt. Jeg vil da spørge de Herrer, om de have kunnet fremsføre den samme Indvending, da der stærkt trængtes ind paa, at de Baaud, som paahvilede Bondestanden i det

Hele, navnlig Hoyeriet, skulde løses? Har man ikke fundet dette i sin Tid ubetimeligt eller til nogen Tid ubetimeligt, saa veed jeg heller ikke, hvorledes man kan finde det ubetimeligt at ville løse det Tjenestehoveri, som her er Tale om; thi anderledes anseer jeg det i Grunden ikke at være, enten et Tyendehoveri eller et Slags Stavnsbaand, som paahviler de Arbeidsføre paa Landet, under deres 28de Aar, som tvinger dem til at tage fast Arbejde og som navnlig vil blive gjort anvendeligt i deres Hjemstavns Kred. Erkjender man altsaa Humanitetsfordringen i dette Punkt, saa mener jeg slet ikke, at der kan være Spørgsmaal om nogen Betimelighed. Hvorvidt Arbeidskraften er tilstrækkelig i nærværende Dieblis; hvorvidt man mener, det vil have Indflydelse paa dens Tilstrækkelighed, om man tilføder Friheden: det anseer jeg ikke her at kunne komme i Betragtning. Det er virkelig ikke ved Tvang, at vi skulle forsyne den ene eller den anden Klasse, hverken paa Landet eller i Kjøbstæderne, med Arbeidere. Det Spørgsmaal er vel blevet opkastet: hvorledes skal man da bære sig ad, naar en heel Deel Arbeidere paa en Gaard paa Landet paa eengang sige: nu ville vi ikke arbejde længere? Nu ja, vi have seet, at lignende Bevægelser have til enkelte Tider kunnet finde Sted i en tilsvarende Retning hos Fabrikarbeidere i andre Lande; men man er dog ingenlunde derfor fremkommen med nogen Tvangslov, som siger, at de og de Personer skulde tage fast Arbejde. Man har tvertimod derved fundet sig foranlediget til at fremkomme med Love, som ere rettede paa Fabrikarbeidernes Stilling og forbedrede den, og som gjorde det kjærere for dem at arbejde, og det er det, jeg troer ogsaa vil blive Resultatet af Friheden i den Retning, som her efterstræbes: at, naar den er tilstede, naar Tyendet derved faaer mere Kjærlighed og Agtelse for sin Stilling, det da ogsaa vil blive lettere at erholde Tjenestefolk, og at da de mange Vanskeligheder, som der nu ofte, maasse oftest uden Grund, tales om, mere og mere ville komme til at forsvinde. Det er i Tillid hertil, at jeg vil bidrage min Deel til, at denne Sag kan komme under videre Forhandling her i Salen.